

УДК 338.4:669:001.891

Биба В.В., Шумовська Н.О.

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ УКРАЇНИ

Полтавський національний технічний університет

ім. Юрія Кондратюка,

Полтава, пр-т Першотравневий 24, 36601

UDC 338.4:669:001.891

Biba V., Shumovskaya N.

MARKET RESEARCH BLACK METALLURGISTS OF UKRAINE

Poltava National Technical universitet them. Yuriya Kondratyuka,

Poltava, pr-t Pershotravneviy 24, 36601

Анотація. У статті розглядається сучасний стан ринку чорної металургії України. Досліджено найпотужніші підприємства галузі та результати їх діяльності за останні роки. Визначені фактори, що негативно впливають на розвиток підприємств, та сформовані заходи, що сприяють поліпшенню економічної ситуації галузі.

Ключові слова: чорна металургія, розвиток підприємств, галузь, експорт, прибуток, частка на ринку, виробнича потужність, конкуренція.

Abstract. A modern market of ferrous metallurgy of Ukraine condition is examined in the article. The largest enterprises of industry and results of their activity are investigational in the last few years. Factors which negatively influence on development of enterprises are certain, and measures which are instrumental in the improvement of economic situation of industry are offered.

Keywords: ferrous metals, the development of enterprises, industry, exports, profits, market share, production capacity, competition.

Даними дослідженнями займалися: дослідження та аналіз ринків - Зазубенко В.К. [1]; визначення факторів, що сприяють розвитку галузі в Україні - Пікус А.Ю. [3]; дослідження діяльності підприємств чорної металургії України - Сергій Кукін [4].

Постановка проблеми. Чорна металургія – ключова галузь економіки більшості країн, в тому числі України. Важливість обумовлена тим, що підприємства машинобудування та металообробної промисловості залежать від виробництва металургійної галузі, а також, що метал є важливою статтею експорту та основним джерелом будівельних матеріалів. Продукція металургії становить близько 27% валового внутрішнього продукту, 40% всього експорту України та є одним з головних джерел валютних ресурсів країни. Враховуючи, що Україна імпортозалежна у сфері споживчих товарів, експорт продукції чорної металургії забезпечує необхідні умови економічної стабільності країни.

Мета статті. Проаналізувати стан ринку чорної металургії України, враховуючи наслідки кризи та конкуренції, а також запропонувати шляхи забезпечення розвитку підприємств галузі.

Виклад основного матеріалу. Чорна металургія є трудомісткою і технологічно складною галуззю. Особливості видобутку сировини для виробництва визначені географією розміщення металургійних баз. В Україні центрами металургії є Кривий Ріг, Донбас, Запоріжжя, Дніпропетровськ та Нікополь. Виробничі фонди вже зношені більш ніж на 55%, половина металопродукції виготовляється на обладнанні у якого термін служби вище нормативного. У східній Україні сформувалися унікальні природні умови для розвитку металургійного комплексу. Тут засновані великі, що мають світове значення, паливно-сировинні бази чорної металургії. На території між Кривим Рогом, Центральним районом Донбасу і західним Донбасом знаходяться найбільші сировинні басейни, між якими проходить потужне джерело

водопостачання – Дніпро [3]. Такого поєднання найважливіших сировинних матеріалів, енергетичного і технологічного палива, водних ресурсів, необхідних для розвитку чорної металургії, і такої концентрації їх на порівняно невеликій території немає в жодній країні світу.

Найпотужнішими підприємствами України є:

«АрселорМіттал» Кривий Ріг. Чистий дохід підприємства в 2012 році склав 28896 млн. грн. Зростання склало 0,05%. Загальна виробнича потужність підприємства становить більше 20 млн. т. [4].

Маріупольський металургійний к-т ім. Ілліча . Чистий дохід підприємства у 2012 році склав 24346 млн. грн. [4]. Падіння показників збільшилося на 26,28%. Загальна виробнича потужність підприємства становить близько 30 млн. т.

Металургійний к-т «Азовсталь». Чистий дохід підприємства у 2012 році склав 22790 млн. грн. [4]. Падіння показників збільшилося на 26,19%. Загальна виробнича потужність підприємства становить більше 16 млн. т.

Металургійний завод «Донецьксталь». Чистий дохід підприємства у 2012 році склав 18137 млн. грн. [4]. Падіння показників збільшилося на 19,27%. Загальна виробнича потужність підприємства становить близько 4 млн. т.

Запорізький металургійний к-т «Запоріжсталь». Чистий дохід підприємства у 2012 році склав 15560 млн. грн. [4]. Падіння показників збільшилося на 13,10%. Загальна виробнича потужністю 4,35 млн. т. сталі на рік.

Алчевський металургійний к-т. Чистий дохід підприємства у 2012 році склав 14439 млн. грн. [4]. Падіння показників збільшилося на 22,69%. Загальна виробнича потужність підприємства становить 100 - 105 тис. т.

Єнакіївській металургійний завод. Чистий дохід підприємства у 2012 році склав 12783 млн. грн. [4]. Падіння показників збільшилося на 6,69%. Загальна виробнича потужність підприємства становить близько 5,2 млн. т.

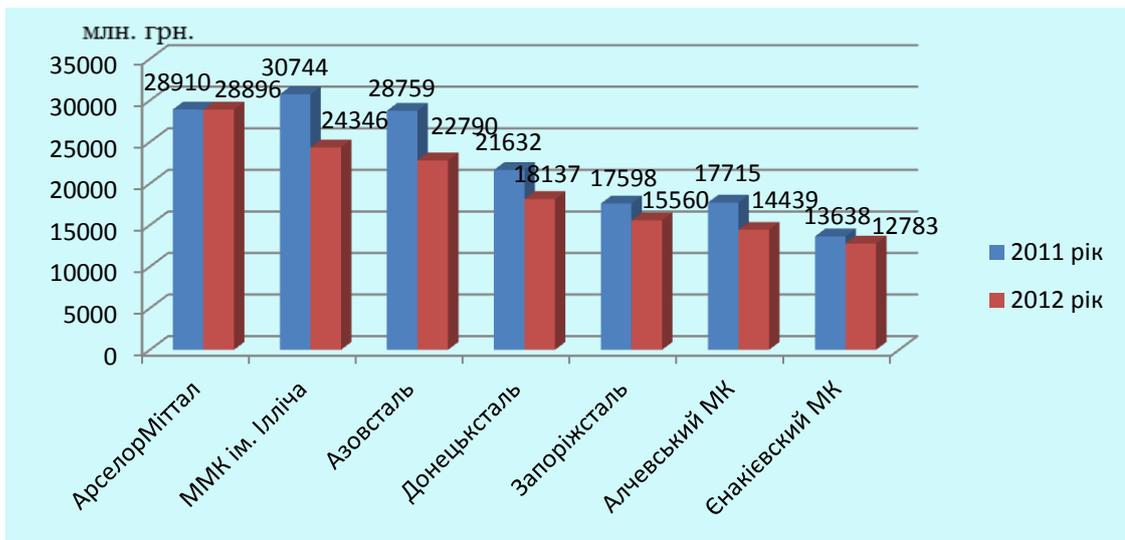

Рисунок 1 – Прибуток підприємств чорної металургії України за 2011 - 2012 роки

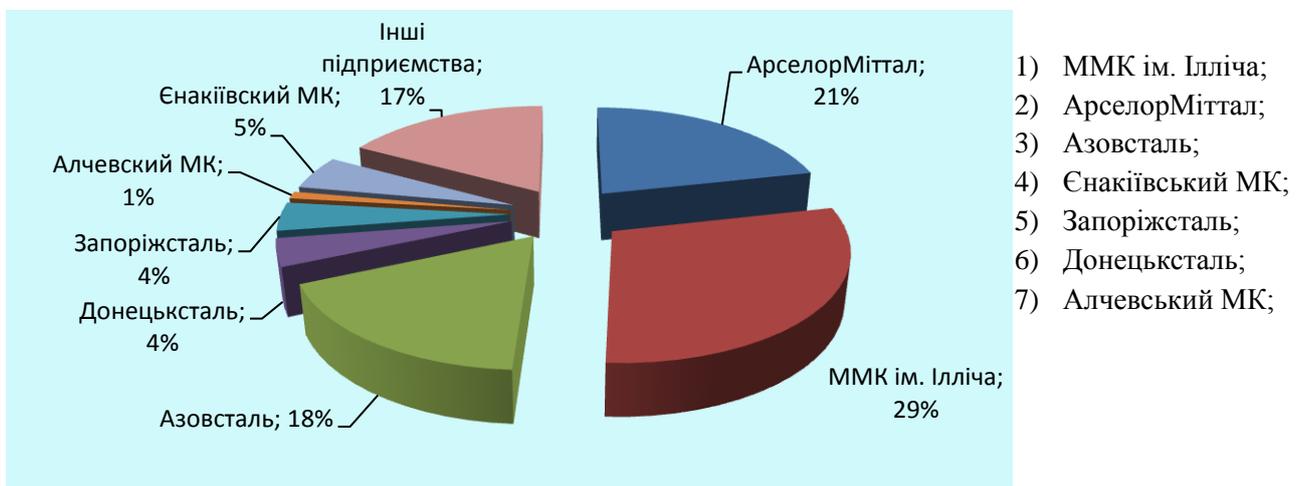

Рисунок 2 – Рейтинг підприємств чорної металургії України за 2012 рік

Отже, в Україні найпотужнішими виробниками даної галузі є АрселорМіттал, ММК ім. Ілліча та Азовсталь.

В останні роки підвищилися витрати енергоресурсів на виробництво металопродукції. Рівень енергетичних витрат на виробництво кінцевої продукції на підприємствах чорної металургії майже у 2 рази перевищує світовий показник.

У наслідок технологічної відсталості, готова металопродукція України виявляється неконкурентоспроможною на зовнішніх ринках. Україна змушена продавати її за заниженими цінами, а це викликає антидемпінгові судові процеси, у результаті яких Україна щорічно втрачає мільярди доларів.

Головна проблема для металургійних підприємств – стан зовнішніх ринків, на які вже не одне десятиліття постачається 75 – 80% випущеної в Україні сталі. Основними споживачами експортованої продукції є Євросоюз, країни Близького і Середнього Сходу, Північна Африки і Південно-Східна Азія.

Значно погіршили становище експорту несприятливі тенденції розвитку економіки.

Тривала боргова криза в Євросоюзі, сприяла зменшенню споживання листової сталі, яка поставлялася з України в даний регіон. Політична нестабільність в арабському світі, не сприяє розвитку будівництва у даному регіоні, що також зменшило обсяги імпорту української продукції [2].

Південно-Східну Азію «окупували» китайські виробники. Торік експорт сталі з Китаю виріс на 14% – до 55,73 млн. т. Але при збільшенні обсягу випуску сталі, ця країна суттєво наростила імпорт залізорудної сировини, включаючи й українську [2].

Не значний попит на зовнішніх ринках посилив конкуренцію між постачальників металу інших регіонів, та став причиною зниження рівня виробництва на більшості меткомбінатів України і падіння цін на їх продукцію.

Перші п'ять місяців 2013 року українська металургійна галузь завершила зі зниженням виробничих показників.

Випуск чавуну у країні знизився на 0,1 %, до 12,086 млн. тонн, сталі – на 1,6 %, до 13,815 млн. тонн, коксу – на 9,5 %, до 7,393 млн. тонн, труб – на 26,1%, до 714 тис. тонн.

Перші місяці 2013 року металурги пройшли з випередженням торішніх показників, але в квітні – травні ситуація знову погіршилася.

Слабкі показники роботи підприємств чорної металургії викликані, перш за все, падінням попиту на сталь всередині України. Негативним фактором, що вплинув на це, є скорочення обсягів будівельно-монтажних робіт (за січень – травень 2013 року – на 17,8% у грошовому вираженні проти аналогічного періоду 2012 року) та зменшення випуску продукції в машинобудуванні. Компенсувати втрати на внутрішньому ринку вдається за рахунок експорту

металу, переважно – у напівфабрикатному сегменті. Так, у першому кварталі 2013 року українські метпідприємства експортували 5,88 млн. т. продукції – на 8,6% більше, ніж за перші три місяці 2012 року.

Зростання спостерігається лише у сфері видобутку залізної руди (на 3% у порівнянні з п'ятьма місяцями 2012-го (до 34,6 млн. т.)).

У залізорудній галузі України негативний вплив зниження внутрішнього попиту компенсувалося збільшенням поставок рудної сировини до Китаю – на 14%. Весь український залізорудний експорт зріс до 16,4 млн. тонн, або на 15,1%.

Багато в чому ефективність роботи гірничо-металургійного комплексу до кінця 2013 року буде визначати економічна ситуація в Китаї. У першому кварталі 2013 року китайський сталевий експорт зріс на 18,8% порівняно з січнем-березнем 2012 року, до 14,44 млн. тонн. Для українських підприємств таке зростання призведе до збільшення конкуренції на ринках Південно-Східної Азії, Близького Сходу та Європи.

Таким чином для забезпечення розвитку металургійних підприємств України необхідно провести наступні заходи:

- зниження матеріальних і, в першу чергу, енергетичних витрат при виробництві металопродукції;
- реконструкції виробництва на основі впровадження нових технологій і обладнання;
- впровадження активної інноваційно-інвестиційної політики при спрямованості виробництва;
- оптимізація кадрового потенціалу підприємств і впровадження нових методів управління.

Висновок. Чорна металургія є важливою галуззю економіки України, тому проблема стабілізації та розвитку даної галузі є актуальною. Необхідно впроваджувати зміни щодо підвищення ефективності виробництва, що в свою чергу допоможе збільшити обсяги виробництва та вийти в лідери на світові ринки чорної металургії.

Література

1. *«Аналіз ринку» Підручник / За ред. Зазубенко В.К., 2005.*
2. *«Аналитический обзор - Производство стали, по данным World Steel Assosiation за Май 2013» Федерация металлургов Украины, 2013р.*
3. *«Економіка та управління національним господарством». А.Ю. Пікус, 2011р.*
4. *Сергей Кукин. «Лучшие металлургические компании Украины»// «Инвестгазета», 6.08.2013р.*

Стаття відправлена: 8.11.2013р.

© Биба В.В., Шумовська Н.О.